Ner 137. ROK 1838. WTOREK 19 CZERWCA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złp. 10 miesięcznie złp. 4.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Reginy Panny.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Bogna.

# Gazeta Krakowska.

*OBSERWACYE METEOROLOGICZNE*

| Dzień godzina | Barometr do 0 q R. red. w miarze Paryzkiéj | stopnie ciepła podług Reaumura | Psychometr | Wiatr | Stan Anmosfery. | Zjawiska napowietrzne i różne uwagi. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 6 | 27 5" 100 | † 9°, 8 | 4''' 21 | ZPn. zachodni słaby | Pogoda z chmurami | |
| 18 2 | 5, 201 | + 17, 2 | 4, 08 | Pł. wschodni słaby | Chmury | |
| 10 | 5, 223 | † 11, 4 | 4. 49 | Wpn. wschodni słaby | Pogoda | |

## Część Polityczna.

— *Berlin* 8 *Czerwca.* —

Niedawno podany został do wiadomości publicznéj przez dziennik urzędowy, następujący rozkaz gabinetowy, do ministerstwa wojny wydany. — »Rozkazuję, że czasowy gubernator Berlina ma być uważany za pierwszą władzę wojskową w téj mojéj stolicy, ale jenerał komenderujący korpusem gwardyi, nie zależy od jego rozkazów. Gubernator zdaje w stósownych przypadkach raporta bezpośrednio mnie samemu, i pod względem tego, jako też stosunków swoich do ministra wojny, i jako prezes sądu gubernatorskiego, ma takie same upoważnienie, jak jenerał komenderujący. Do niego należy troskliwość o środki wojskowe dla utrzymania publicznego porządku i spokojności, i w tym względzie całe wojsko załogi tutejszéj, jego rozkazów słuchać winno. Komendant zastępuje gubernatora w każdym razie i działa w skutek polecenia jego. Ministerstwo wojny wyda stósownie do tego, dalsze rozporządzenia. — Berlin dnia 13 maja 1838. — *Fryderyk Wilhelm.*

— *Paryż* 4 *Czerwca.* —

W niektórych towarzystwach mianowicie na przedmieściu St. Germain, rozeszła się wieść o niebezpiecznéj chorobie xiężny Berry; ponieważ gazety legitymistów nic o tém nie wspominają, wiadomość ta potrzebuje potwierdzenia.

Dnia 3 przyszłego miesiąca, będzie przedany przez licytacyę publiczną, pałac xięcia Talleyranda. Cena anszlagowa mil. franków.

Jeden z redaktorów gazety *Jour. des Déb.*, udaje się z marszałkiem Soult do Londynu, zapewne dla udzielenia dokładnych doniesień o szczegółach koronacyjnych.

W Grenobli dało się uczuć na dniu 22 maja, dosyć mocne trzęsienie ziemi. W ciągu 15 minut, miały miejsce trzy uderzenia, z których pierwsza tak silne że zachwiały się domy a mury niektóre rysów dostały.

— *Londyn* 1 *Czerwca.* —

Olbrzymie przedsiewzięcie zrobienia tunelu czyli podziemnéj drogi pod Tamizą, odbywa się powoli ale z wytrwałością, i wszystko zapowiada że przyjdzie do skutku. Roboty odbywają się bez przerwy dniem i nocą, a robotników podzielono na trzy klassy, tak, że się regularnie co 8 godzin zmieniają; każdy oddział składa się z 112 ludzi nielicząc odwodowych, którzy w razie naglejszéj potrzeby, użyci być mogą. W ciągu 8 godzin pracy, jedna tylko godzina służy do wypoczynku dla pożywienia, które im na miejsce jest dostawiane. Myto jest wysokie, bo wynosi 40 do 45 szyl. (80 do 90 złp.) na tydzień dla człowieka, co ztąd pochodzi, że dobierano ludzi jak najzręczniejszych. W téj chwili, gdy prace odbywają się w gruncie najruchomszym pod głównym korytem rzeki, zaledwie 9 cali sklepienia, przez dzień zrobić można. Każda cegła, jak tylko jest wmurowaną podlega bardzo mocnéj próbie, ponieważ uderzają w nią i w kit, młotem czternastofuntowym. Jeżeli kit pęknie lub zwichnie się cokolwiek cegła, robotnik płaci karę pieniężną, lub bywa oddalony. Całego sklepienia już ukończonego, jest 1200 stóp.

Lubo Anglia posiada najpotężniejszą marynarkę w świecie, jednak Francuzi, co się tycze budowy okrętów, nierównie ją przewyższają. I Ameryka północna posiada lepsze okręty wojenne i kupieckie, niż Anglicy, a to dla tego, że wyłącznie budowę okrętową Francuzów, za wzór obrała. Nawet marynarze angielscy utrzymują, że najlepsze okręty floty angielskiéj, są te, które podczas wojen zostały Francuzom zabrane. Wrzeczy saméj, uczeni we Francyi, daleko więcéj zajmowali się tą gałęzią budownictwa, niż w Anglii, gdzie zawsze była i jest tylko rzemiosłem. Niedawno rząd francuzki umieścił uczonego Dupin, na czele instytutu budowy okrętów, i nie bez obawy niektóre pisma angielskie wynurzają myśl, iż ciągłe ulepszenia systemu francuzkiego, obok odpoczynku angielskiego, mogą się kiedyś stać bardzo niebezpiecznemi dla znaczenia Anglii, jako mocarstwa morskiego.

— *Lizbona* 22 *Maja.* —

Obiega pogłoska, że infantka Izabella Maria, jest wplątana do spisku, mającego na celu przywrócenia Don Miguela na tron portugalski. Jednakże nie dają temu wiary, i owszém utrzymuje się mniemanie, że odkrycie sprzysiężenia miguelistowskiego, do którego należy kilka osób ze służby dworskiéj przy wspomnionéj infantce, jak niemniéj niespodziewany powrót tejże z Amora, byłyto powody podobnego przypuszczenia.

W Jarmello skazował rząd radę gminną, ponieważ przekonano się, że takowa miała udział w przedsiewzięciu bandy miguelistów, aby napaść na miasto Guarda, co się przecież nie powiodło.

Sąd przysięgłych skazał wydawcę miguelistowskiego dziennika *Ecco*, za niektóre artykuły w tymże umieszczone, na 13 miesięcy więzienia i na zapłacenie kary wynoszącéj jedne conto da reis.

— *Dnia* 23 *Maja.* —

Hrabia Metaxa, nadzwyczajny poseł króla greckiego, przybył tu przed kilkoma dniami, dla oddania królowéj insygniów greckiego orderu Zbawiciela.

Jenerał Quiroz, mianowany dowódcą wojska w Algarbii, wyjechał już na miejsce swego przeznaczenia. — Dowódca ósméj dywizyi w Algarbii, donosi, iż przy spotkaniu się z oddziałem miguelistowskich gierylasów, pobił ich i zabrał wszystkie prawie zapasy broni, amunicyi i chleba. Trzéj najcelniejsi przywódcy tychże gierylasów, Berazone, Balhota i Joao das Ovelhas, polegli.

— *Turyn* 26 *Maja.* —

Niesnaski w Szwajcarii zwracają uwagę tutejszą, a władzom nadgranicznym poleco-

no, żeby z podwojoną uwagą we wszystkiem postępowały, szczególniéj co do pewnych osób, względem których stósowne udzielono im rysopisy.

*— Z Hagi 25 Maja. —*

Zmarły tu niedawno jenerał Janssens, posiadał znakomite zasługi. Roku 1762 urodził się w Nymwedze, wszedł bardzo młodo do wojska, a w roku 1787 został kapitanem. Za rzeczypospolitéj Batawskiéj, sprawował dyplomatyczne obowiązki w Paryżu, poczém został mianowany roku 1797, jeneralnym komissarzem wojska francuzkiego w rzeczypospolitéj batawskiéj. Był następnie gubernatorem cywilnym i wojskowym na przylądku Dobréj nadziei, gdzie pozostawał aż do przejścia téj posiadłości w ręce Anglików. Za króla Ludwika Napoleona w roku 1806, piastował urząd ministra wojny, a w cztéry lata potém, powiózł Napoleonowi zrzeczenie się korony holenderskiéj ze strony jego brata. Wtenczas mianował Napoleon jenerała Janssens jeneralnym gubernatorem dawniejszych osad holenderskich w Indyach. Przeciwko Anglikom walczył na wyspie Jauze z bardzo małą siłą, tak długo jak tylko walczyć można było, ale uległ nareszcie i był odprowadzony jako jeniec do Anglii. Po dwuletniém tamże zostawaniu, dano mu wolność na słowo honoru; Napoleon, który go zawsze wiele poważał, przyjął wracającego bardzo uprzejmie i mianował baronem państwa, przeznaczając do służby wewnętrznej. Za przybyciem sprzymierzonych do Paryża, opuścił Janssens służbę francuzką, wrócił do Holandyi i był tam ministrem wojny aż do 1815 roku. Król Wilhelm mianował go późniéj kanclerzem wojskowego orderu Wilhelma, a po śmierci ministra Röell, tymczasowie kanclerzem niderlandzkiego orderu Lwa.

*— Z Rzymu 23 Maja. —*

Bieg gońców między stolicą tutejszą a północną jest w tym czasie bardzo ożywiony. Na ostatnich kongregacyach, naradzano się w przedmiotach bardzo ważnych.

Marchese Delcaretto, był wczoraj przedstawiony papieżowi przez neapolitańskiego posła hrabiego Ludolf. Układy graniczne zdają się z zadowoleniem stron obu odbywać, wysłano już bowiem inżenjerów, którzy łącznie z neapolitańskiemi, zajmią się ścisłém oznaczeniem granicy. Mniéj pomyślnie toczą się układy względem zamiany xięztw Beneweutu i Ponte-Corvo, stolica bowiem apostolska różni się wiele w zdaniu swojém od dworu neapolitańskiego w tém co się tycze zmiany terytoryalnéj.

Reszyd-pasza, który jako poseł turecki jedzie do Paryża, jest spodziewany w Rzymie. Władze nadgraniczne dostały rozkaz, aby obchodzono się z nim i oddawano mu honory takie same, jak reprezentantom innych mocarstw europejskich.

*— Neapol 22 Maja. —*

Postanowienie królewskie ogłoszone w gazecie rządowéj *Giornale delle due Sicilie*, a dotyczące przestępstw politycznych w Sycylii popełnionych, jest osnowy następującéj: — «Mając wzgląd na przywróconą spokojność i porządek w tych któreśmy niedawno zwiedzili prowincyach z téj strony Faro, znajdujemy się wrodzoną nam królewską łaską i względnością spowodowani, postanowić co następuje: 1) Służy powszechna amnestya tym wszystkim, którzy w ostatnich zamieszkach sycylijskich udział mieli. Z téj amnestyi są wszakże wyłączeni główni przywódzcy zamieszek politycznych i sprawcy popełnionych bezprawiów, jeżeli takowe według zasad prawa cywilnego, więcéj jak dwuletnią karę galerową, za sobą pociągają; 2) Wszyscy już osądzeni, którzy niniejszą amnestyą są objęci, mają być zaraz przy ogłoszeniu tego postanowienia, na wolność puszczeni; ci, którzyby jeszcze pod sądem zostawali, mogą na łonie rodzin swoich, końca swego

procesu oczekiwać; 3) Sądy wojenne, zgromadzone dla sądzenia wplątanych do przekroczeń politycznych, mają być odtąd zwinięte; 4) Nie objęci amnestyą niniejszą, będą sądzeni przez najwyższą komissyę *(Supreme Commessione)* na zbrodnierzy stanu. Gdyby tejże wypadło koniecznie wydać wyrok śmierci, należy nas o tém pierwéj zawiedomić; 5) Tym z osądzonych, których niniejsza amnestya nieobejmuje, ma być kara o dwa stopnie zelżona, jeżeli są eresztowani; a zaś o trzy stopnie, jeżeli sami stawią się przed sądem; przyczém ma być przy stopniu już zwolnionym, zawsze *minimum* mającéj się wymierzyć kary, stanowione.»

— *Stambuł* 9 *Maja*. —

Z Persyi nadeszły przecie świeże wiadomości, sięgające po d. 10 kwietnia. Szach stał z wojskiem swoim przez całą zimę pod miastem Herat, nie mogąc takowego zdobyć, co go przecież nie odwiodło od raz powziętego zamiaru. Nastanie pięknéj pory czasu, ożywiło nanowo odwagę i nadzieje wojska, jakoż wzięto się teraz z całą gorliwością do środków najściślejszej bloksdy. Kiedy jednakże, jak się z tych doniesień pokazuje, dawniejsze obleganie miasta zmieniono teraz na blokadę tylko, trudno odgadną, któréj strony wytrwałość i upór weźmie przewagę, to jest czy ze strony Persów, czy mieszkańców Heratu. Pośród tych demonstracyj wojennych, szach powołał do siebie posła angielskiego pana M'Neil, ażeby za jego pośrednictwem, zawrzeć traktat pokoju z Heratem; zdaje się atoli, że pan M'Neil, przybędzie już zapóźno, gdyż zaledwie powziął wiadomość o tém poseł innego mocarstwa, nie omieszkał natychmiast sam pośpieszyć do głównéj kwatery szacha.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

*Od dnia* 18 *do dnia* 19 *Czerwca.*

Robert, Kołontay ob., Dowbor Jadwiga, Lanckoroński ob., Schuch. Pruszak, Avanes, z Polski; — Brandys ob., z Galicyi; — Reinach, z Prus.

*Wyjechali z Krakowa.*

Oestreicher ob., Stokowska ob., do Polski; — Dzierzbicki ob., do Prus.

## Doniesienia.

Dnia 7 lipca r. b. odbędzie się w Wiédniu pod gwarancyą wielkiego domu handlowego *Harnisch et Günzel*,

CIĄGNIENIE LOTERYI NA 3 REALNOŚCI

następujące:

piękna realność Nr. 116 w bliskości Znaim, i

wspaniały dom Nr. 97 wraz z ogrodami w Dobling pod Wiédniem,

za które wygrywającemu odstępna summa

**200,000** Ryńskich W. W.

jest ofiarowaną;

przytém

realność z gruntami Nr. 3 w Ribny w Morawie,

za którą dla wygrywającego 45,000 Ryńsk. W. W. jako summa odstępna jest przeznaczoną.

Oprócz tych realności, jest jeszcze w téj loteryi 25,576 losów wygrywających różne kwoty pieniężne w gotowiźnie;

ogólna wygrana w téj loteryi jest 510,320 Ryńskich W. W.

między któremi 12 głównych Trefferów, jako to: po 200.000, 45,000, 20,000, 10,000, 9.000, 8,0000, 7,000, 6,000, 5,000, 4,600, 4,000 i 3,000 Ryńskich, wynoszących summę 321,600 Ryńskich.

Inne mniejsze wygrane, także w gotowiznie wynoszą 188,720.

Los jeden kosztuje 5 Ryńskich K. M. czyli złp. 21 gr. 15, dostać ich można aż do dnia ciągnienia w kantorze podpisanego, gdzie obszérniejszy plan téj loteryi, żądającym gratis udziela się.

J. Louis.

W dniu 1 lipca r. b. otwerte zostaną łazienki kąpieli siarczanych w Krzeszowicach, w których pomieszkania i kąpiele w cenie lat zeszłych zniżonéj i na ten rok pozostają, w razie gdyby kto z potrzebujących używanie wspomnionych kąpiel w cześniéj zażądał, to też być mogą, albowiem wszelkie już są poczynione przygotowania.

W przejeździe swym z Stambułu przez tutejszą stolicę p. Karol Slawik, będzie miał zaszczyt okazywać prześwietnéj publiczności krakowskiéj widoki optyczne najpiękniejszych miast i okolic. Pobyt jego tylko do dni 14 ograniczonym został. Widoki te zacząwszy od d. 20 b. m. codziennie z rana od god. 10 do 12, po południu zaś od godziny 2 do god. 7 wieczorem w domu Wgo Knotza przy ulicy ś. Jańskiéj pod 31, 32, 33 na drugiem piętrze okazywane będą.